

PÕLLUMAJANDUSMINISTEERIUM

KALANDUSNÕUKOGU

PROTOKOLL

Tallinn

09. aprill 2012 nr 7.2 - 10 / 1

Algus kell 13.00, lõpp kell 16.15

Juhatas: Helir-Valdor Seeder

Protokollis: Lydia Puhm

Võtsid osa: Helir-Valdor Seeder, Toomas Kevvai, Madis Reinup, Ain Järvalt, Riina Kalda, Piret Ilves, Valdur Noormägi, Urmas Pirk, Tiiu Kupp, Toomas Saat, Ain Soome, Mati Sarevet, Endrik Tõnsberg, Indrek Ulla, Aleksei Lotman, Mart Undrest, Aarne Taggo, Katrin Reili, Aivo Lind

Puudusid: Teet Krause, Ahto Järvik, Aarne Liiv, Jaan Kallas, Andre Sahharov, Haidee Kivimägi, Rando Härginen, Toomas Kõuhkna, Aivo Kähr, Rein Raudsepp, Markus Vetemaa, Herki Tuus, Toomas Tamme, Meit Grosmann

Kutsutud: OÜ Eesti Uuringukeskus – Liina Eik, Pille Hillep, Riin Pärnamets, Veterinaar- ja Toiduamet – Heneli Lamp, Rahandusministeerium – Margo Keerme, Haridus- ja Teadusministeerium – Kersti Kõiv, Marje Riis, Eesti Mereakadeemia – Tiina Puusalu, Andrus Saulep, Toivo Orgusaar, Sihtasutus Kutsekoda – Ingrid Lepik, Eesti Kutseliste Kalurite Ühistu – Aldona Baum, TÜ Ecofarm – Rain Kimer, Maamajanduse Infokeskus – Sirli Nellis, Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Amet – Annika Teino, Põllumajandusministeerium – Külli Rae, Merike Laas, Külli Kaare, Piret Priisalu, Juhani Papp, Eve Külmallik, Merje Frey, Hannes Ulmas, Kädi-Liis Sepp, Sandra Suviste

Päevakord:

1. Uuring „Töäjõu kompetentside ja oskuste taseme ning tööturu vajaduste väljaselgitamine kalandussektoris“
 - Liina Eik, OÜ Eesti Uuringukeskus
2. Projekti „Traali- ja mutnikulaev Peipsi kalandusuuringuteks“ tutvustamine
 - Toomas Saat, Tartu Ülikooli Eesti Mereinstituut
3. Projekti „Kalaparasitide uuring Läänemere kilus ja räimes“ tutvustamine
 - Heneli Lamp, Veterinaar- ja Toiduamet
4. Muud küsimused
 - „Saasteained kalas – dioksiinid ja dioksiinilaadsed PCBd“
 - Külli Rae, Põllumajandusministeerium

Sõnavõttud:

Toomas Kevvai – kalandusnõukogule esitatud uuring „Tööjõu kompetentside ja oskuste taseme ning tööturu vajaduste väljaselgitamine kalandussektoris“ esitlusel on tekitanud esindajaid Teadus- ja haridusministeeriumist, Eesti Mereakadeemiast, Riigikogust ja vabaihendustest.

Eelmisel kalandusnõukogul tõstatati küsimus Eesti laborite võimekusest erinevate proovide tekkimisest kolmandatesse riikidesse ekspordi korral. Veterinaar- ja Toidulaboratooriumi juhtkonna arvamus on, et laboratoorium on võimeline tegema laiemat laboriteenuste ringi kui kodulehel on, kõiki analüüsimetoodikaid ei ole hinnakirjastatud ega kodulehel pandud. Spetsiifiliste probleemide korral võib pöörduda otse laborisse, kus usutavasti probleemidele lahendus.

Konkreetsemate küsimuste osas võime need tulevikus panna kalandusnõukogu päevakorda ja neid käsitleda.

Madis Reinup – mõned nädalad tagasi minister kohtus Ukrainas Kalaameti peadirektoriga ja eelkõige oli jututeemaks Ukraina imporditollid. Täna on teada, et tolliseadustikku Ukrainas muudetud ning teine vajalik seadus, nomenklatuuri osas, muutmisel. Sellega viidi kogu kalasaaduste tollinduse Kalaameti alla. Meil oli kala impordi puhul probleem, eriti räime puhul, impordil Ukrainasse olime sattunud heeringaga ühte kategooriasse, mis on väga kõrge maksumääraga. Ukrainlaste uus plaan on maksustada kala impordi iga riigi tehingute pealt mida deklareeritakse. Maksumäär hakkab sõltuma, on kuskil 8-12%, sellest kalahinnast, mida Ukrainasse imporditakse. Oluline on, et kilu kui räim on omaette kategooriates, mitte et räim satuks heeringalistega ühte gruppi.

Maksustamine või tollimaksuga katmine, arusaadavus ja läbipaistvus - see oli kohtumiste põhisisu.

Eesti on Ukraina turu jaoks oluline kala eksportija: on kolm suurt Ukrainasse importijat kalariiki – Norra, Island ja Eesti, Eesti on kala impordi mahult kolmas riik. Meie tooraine ja meie kala on nende turul väga tähti

Mart Undrest – Soome vahetas lätlastega lõhe kilu vastu. Kas meil oleks see võimalus ka olemas, see on uus kontseptsioon: lõhe kilu vastu vahetada.

1. Uuring „Tööjõu kompetentside ja oskuste taseme ning tööturu vajaduste väljaselgitamine kalandussektoris“ – ettekande esitas Liina Eik, OÜ Eesti Uuringukeskus

Esitluse materjalid elektrooniliselt

Küsimused ja vastused:

Mati Sarevet – täna on kaugpüüdjates 5 aktiivset laeva, keskmiselt 20 inimest laeva kohta, seega 100 inimest ning teine samapalju on kodudes - ehk kaugpüügis on ligikaudu 100 inimest, teist samapalju on kodudes, seega siis tööga hõivatuid on paarisaja ringis. Kuid uuringus osales 2 ettevõtet ja 79 töötajat. Osa inimesi, nagu tüürimehed ja mehhaanikud, kuna tegemist on lepinguliste reisidega, ka reisilaevadele ja teistele laevadele. Järelikult see ring inimesi on suurem veel.

Uuringu soovitus: kuna kaugpüügis tööjõuvajadus on spetsiifiline, tuleks vajalikke inimesi koolitada Eestis või välismaal.

Spetsiifiline on see, et diplomi järgi tüürimehed kui ka mehhaanikud (mis tulevad Mereakadeemiast) sõita, probleemiks on, et neil ei ole kalalaeva spetsiifikat, neile tuleb anda vastavate püügivahendite käitlemise koolitust ja muud, mis kaasaegse kalalaeva pardal on.

Meil oleks tõsiselt vaja läbi vaadata õppekavad, mida me tegelikult õpetame. Meie ettevõtte, kes omab Mereakadeemiaga 2008. aastast koostöölepingut, võtab regulaarselt praktikante ja oleme koostöölepingus sätestanud ära ka mitmesuguse õppekoostööd ja Mereakadeemia toetamise programmid.

Näeme ka võimalust merehariduse tasuliseks muutmiseks, kui ka oleme valmis maksma stipendiume.

Liina Eik – ankeetküsitluses osalesid need inimesed, kes olid tööl ning uuringuks vajalikud andmed saime ankeetidest.

Mati Sarevet – tööjõuvajaduse kaardistamisel peaks vaatama kogu sektorit, kogu töötajaskonda, tuleks läheneda laevapõhiselt, siis saaksime adekvaatsed kasvuprotsendid. Väga raske on prognoosida, kas kaugpüügi laevu on 2020. aastal 5 või 7, mõlemad arvud on võimalikud.

Liina Eik – jah, prognoose on väga raske teha, kui sektor sõltub eelkõige püügivõimalustest ning veel on suur faktor - kvoodid, mis paljusid asju mõjutavad.

Riin Pärnamets - kommenteeriks kaugpüügi töötajate arvu: teise kaugpüügi ettevõtte oli ainult paar inimest, kes olid nii öelda Eesti ettevõtja all tööl, suurem osa meeskondadest oli välisfirmade all.

Liina Eik – arv 79 on meie ettevõtte töötajate arv.

Mati Sarevet – tegelikult räägiksime töökohtadest, mis on laevadel, tähtsad oleksid need töökohad, sest laevad sõidavad Eesti lipu all.

Liina Eik – uuringu läbiviimisel lähtusime etteantud küllaltki spetsiifilisest kirjeldusest, millele see uuring pidi vastused andma.

Valdur Noormägi – kas kalandusega seotud infrastruktuuride kohta on tehtud uuringuid: sadamad, kalasadamaid teenindav personal, nendega seotud logistika jne.

Liina Eik –meil oli täpselt tellija poolt etteantud, millised küsimused ja millised alasektorid peavad olema kajastatud.

Toomas Kevvai – olete toonud siin välja aastad 2013 ja 2020, kas nendel kahel aastal on vaja või tähendab see üks kapten igal aastal?

Liina Eik – oleks aastaks ehk siis selle perioodi peale kokku. Küsisime ettevõtelt: kui suur on töötajate lisavajadus aastaks 2020 ja siis ametikohad.

Toomas Kevvai - näide: aastani 2013 üks kapten ja 2020 veel viis kaptenit. See tähendaks üks kapten aastas, enam vähem alla ühe kapteni aastas.

Liina Eik – jah. Soovitan uuringu lõppraportis olevat tabelit 35, lk 122, kus on välja toodud ametikohad ning ametikohtade lõikes uuringu läbiviimise hetkel töötajate vanuseline struktuur: on näha, et kapteneid on kokku 36, kui palju neist 36-st on missuguses vanusegrupis - selle järgi saaks ülevaate, milline oleks vanuselise asenduse nõudlus ja saaks juba prognoosida, milline on aasta vajadus.

Küllli Kaare – ettekandes öeldi, et toimus 4 fookusgruppi ja 8 süvaintervjuud ja 1 oli seotud kalanduskutse kõrghariduse andjatega. Kas meile on vaja kutseharidust rohkem (kas on olemas valdkonnas õpetajad) ja kas tuli välja ka õppejõudude vajadused?

Liina Eik – koolidega oli 2 fookusgruppi eraldi : üks fookusgrupp toimus Tallinnas ja teine Tartus ja pluss oli üks süvaintervjuu ühe asutuse esindajaga. Koostatud raporti teine osa ongi pühendatud haridusele - antakse ülevaade tasemeõppest, millised erialad tasemetega on olemas, käsitletakse kõikide hõivatute haridustausta. On täienduskoolitus põhjalikult: mida on tehtud ja mida vajatakse. Vaadatud on haridusasutusi ning põhimõtteliselt räägitakse õppejõududest ja nende vanuselise struktuurist.

Toomas Kevvai – kuidas sektoris, kus on uue tööjõu vajadus 1 kuni 2 inimest aastas, kuidas sellele üldse kutse kõrgharidust korraldada saab?

Liina Eik – pakusime, et iga inimene saaks ise panna endale kokku sellise vajaliku ettevalmistuse, et tal oleks võimalik liikuda võimalikult vabalt erinevate erialade ja koolide juures ja sellest kokku moodustada endale ja sektorile vajaliku profiili. Samuti nii Eesti siseselt, kui ka vajalike kompetentside osas sobivate naaberriikidega koostööd tehes, tagada, et need vähesed inimesed saaksid vajaliku ettevalmistuse. Mõttekam oleks võib olla aasta või kahe tagant mingi väike grupp koostöös erinevate asutuste/õppeasutustega ette valmistada, kui teha hoogtöö korras iga 5 või 10 aasta tagant üks suur grupp, vahepealse perioodi jooksul võib olla ei õnnestu säilitada õppejõude ja seda infrastruktuuri. Soovitustes rõhutasime rohkem koostööle ja paindlikkusele ja sellele, et suunata rohkem ressursi kutseõppetasele.

Toomas Kevvai – kutseõppe osas oli märksõnadeks kalakasvatus ja tööstuses tehnoloogid.

Liina Eik – leidub noori koolilõpetajaid, keda ei motiveeri kalandussektori töötingimused, sektor paku kõrgharidusega spetsialistile niipalju arenguvõimalusi. Siis oleks võib olla parem leida sinna korralik kutseõppetasega spetsialist, kelle jaoks see oleks adekvaatsem, see oleks lahendus ja seda me ka vaatasime. Ka toodi välja Tallinna Ülikooli toidukäitlemine ja tootearenduse tehnoloogid, aga samas ei räägitud nendest kutsekoolidest, kus õpetatakse kutsetasemel tehnolooge, võib olla otsida sealt võimalusi, kuidas kalanduse spetsiifikat sinna rohkem sisse panna või toetada ning sellelt plaanilt lahendusi otsida.

Eve Külmallik – Mati Sarevet juba mainis, et kaptenite-tüürimeeste vajadus tegelikult on olemas. Kui Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium plaanib sama moodi oma tööjõuvajaduse uuringut läbi viia merendussektoris ning kindlasti tekivad seal sellised kokkupuute kohad ja kattumused, kus merendussektori ja kalandussektori vajadused ühtivad - saaks töötada välja merenduspoliitikas ühtse hariduse, millest üks osa võiks kalanduse merendushariduse kontseptsioon olla.

Toomas Kevvai – kindlasti uuringu „Tööjõu kompetentside ja oskuste taseme ning tööturu vajaduste väljaselgitamine kalandussektoris“ puhul me ei piirdu ärakuulamisega, vaid võtame seda arvesse nii omade ettepanekute tegemisel hariduskorraldusse kui ka mõnede projektide välja pakkumisel, mida me sektorile tahaksime pakkuda. Loomulikult see uuring võiks olla ka aluseks ideedeks Teabekeskusele mõnede koolituste planeerimisel või kalandusnõukogu kaudu mõnede projektide algatamisel. See uuring võiks olla ettevõtluse töödokument, millele me tugineme oma tulevastes otsustes.

Helir-Valdor Seeder – uuring teadmiseks võtta, loodan, et sellest on kasu olnud nii sektorile kui erinevatele osapooltele, erinevatele ministeeriumitele, erinevatele ametkondadele, kes sellega tegelevad.

Otsustati: Võtta esitatud uuring „Tööjõu kompetentside ja oskuste taseme ning tööturu vajaduste väljaselgitamine kalandussektoris“ teadmiseks

2. Projekti „Traali- ja mutnikulaev Peipsi kalandusuuringuteks“ tutvustamine – ettekande esitas Toomas Saat, Tartu Ülikooli Eesti Mereinstituut Esitluse materjalid elektrooniliselt.

Küsimused ja vastused:

Mart Undrest - kas Peipsil toimuv teaduspüük ja -uuringud on kõige viletsamas seisus, Pärnus kui ka rannikumeres ja Võrtsjärvel on tingimused paremad ja kas laeva kasutatakse ainult seal ja ei mujal?

Toomas Saat – mõeldud on kasutada laeva ainult Peipsil. Pärnusse ostsime 3-4 aastat tagasi väikese traaleri, mis on korda tehtud. Peipsi laev on tõesti õnnetus seisukorras ja Venemaa poolel on teadustegevus sisuliselt lakanud.

Ain Soome – toetan. Vajadus tuleb ka Eesti-Vene valitsuste vahelise kalapüügikomisjoni kokkuleppest, kus näeme ette, et need uuringud, mis tehakse Eesti poolel kui ka Vene poolel, oleksid võimalikult ühese metoodikaga tehtud, et andmed oleksid võrreldavad. Kokkulepe näeb ette, et mõlemad pooled omaksid laeva, pean aga mõistlikuks, et hüdroagustika tehakse ära ühe laevaga.

Vana laev kaua vastu ei pea ja selleks, et teha häid otsuseid, peavad olema head andmed nii otsustajate huvides kui ka nende huvides, keda see otsus puudutab.

Urmas Pirk – viimastel aastatel on probleemiks, et erinevate firmade laevu kasutatakse mutniku püügi puhul, mis tekitab ettevõtete vahel omavahelise probleeme. Oleks hea, kui teadlastel on oma laev, see pehmendaks ettevõtete omavahelisi seisukohti.

Toomas Saat – praegu suudame teha ära teise olemasoleva laeva kuludest, igasaastase Keskkonnaministeeriumi lepingu järgi.

Valdur Noormägi – kas on võimalik, et tulevikus Keskkonnainvesteeringute Keskus hakkab kandma tulevase laeva ekspluatatsiooni kulusid?

Ain Soome – täna Keskkonnainvesteeringute Keskus katab, kas uue laeva toomise kulud, võrreldes vana laeva ekspluatatsioonikuludega, nüüd suuremad on, ei tea. Kindlasti see ekspluatatsioonikulude katmine jääb edasi.

Toomas Kevvai – tahaksin täiendada: tegemist ei ole uue mahutusega, tegemist on vana soetuse kvalifitseerimisega. See uurimislaev on meil heaks kiidetud plastvormis ning saan aru, et plastvormis laev jääb ära ja ta on lihtsalt metallvormis.

Toomas Saat – jah, see on õige, ta on meil kirjutatud ühe teise lepingu materjalide baasil lepingu raames.

Toomas Kevvai - sealt see raamlepingu raha nagu vabaneb põhimõtteliselt?

Toomas Saat – jah, see vabaneb. Arvasime, et me lihtsalt tõmbame materiaallepingu hästi kokku ja ehitame selle laeva selle raha eest, aga siis oleks jäänud enamus punkte täitmata. Õige logistika on ikkagi eraldi projekt ja see raha, mis oli mõeldud vanasse projekti, jääb kasutamata.

Aivo Lind – kui plastikkorpusele garantiid ei antud, siis metallkorpusele palju peaks antama?

Toomas Saat – kõik on hankeküsimus. Mõistliku pikkusega, garantii kerele on kindla peale tingimus, on see pikkus kindlasti pikem kui 2 aastat.

Otsustati: Kiita esitatud projekti „Traali- ja mutnikulaev Peipsi kalandusuuringuteks“ heaks, võtta teadmiseks ning toetada projekti rakendamist.

3. Projekti „Kalaparasitide uuring Läänemere kilus ja räimes“ tutvustamine – ettekande esitas Heneli Lamp, Veterinaar- ja Toiduamet

Esitluse materjalid elektrooniliselt

Küsimused ja vastused:

Mart Undrest – kas need parasiidid on inimestele ohtlikud? Kas antud uuringu käigus oleks võimalik paralleelselt teha ka dioksiini uuringut, nende uuringud toimuvad eraldi. Dioksiin on regulaarne teema nii Euroopas, meil, kui ka meie turgudel. Eelmistel aastatel on Veterinaar- ja Toiduamet dioksiini uuringut teinud.

Heneli Lamp – kõnealused 4 parasiiti on Euroopa Toiduohutuse Amet hinnanud kui potentsiaalsed ohtlikud inimese tervisele. Dioksiini uuringutest - neid on Eestis läbi

viidud aastatel 2002-2010, eelmisel aastal ja käesoleval aastal uuringuid läbi ei viidud. Samas on juba aastaid neid uuringuid läbi viidud ja mõnetine paus on põhjendatud. Tehtud uuringute tulemustega saab tutvuda nii Põllumajandusministeeriumi kui ka Veterinaar- ja Toiduameti kodulehel, need on igaaastased koondaruanded.

Valdur Noormägi – sissetoodav kilu-räim tuuakse igalt poolt sisse: Soomest, Rootsist jne. Mis sellega saab - need töödeldakse siin ringi, pannakse konservi, viiakse siit minema.

Heneli Lamp – oluline on, et teha vahet selles osas, kus see püütud on. Meie huvi on, sisuliste uuringutulemustega tõendada, et meie peamistes püügipiirkondades ei ole probleemi. Need püügipiirkonnad, mis püüavad Eesti või Soome või Rootsi pool, on puhtad.

Ain Järvalt – kas neid proove võetakse töönduspüükidest või spetsiaalselt tehakse püüke?

Toomas Saat – eesmärk on töönduspüükidest, ei tee spetsiaalseid sõite.

Aleksei Lotman – millisest tasemest tuleks lugeda ohtlikuks? Kuidas see riskihinnang on?

Heneli Lamp – tuleb ära oodata esimesed uuringu tulemused, läbi viia riski hindamine ja siis nende tulemuste põhjal hinnata järeltusi. Ennatlikke järeltusi ei soovi teha.

Mart Undrest – tuleks dioksiini testimise juurde tagasi: kui Veterinaar ja Toiduamet on seisukohal, et lähiaastatel probleeme ei tule sellega, vist kehtestati mingid uued tasemed Euroopa Liidus, siis me ei pea uurima. Meie käest üsna tihti küsitakse uusi, viimaseid andmeid, mida me peaksime saatma koos kaladega. Kuna me niikuinii analüüsime kilu ja räime, kui suur töö see on, et dioksiini test teha. Ehk kaaluda, kas selle projektiga paralleelselt teha, lihtsalt tegu on väga aktuaalse teemaga. Usun, et see uuring maandaks riske ja näitaks, et me võtsime taas üle Eesti rannikumere analüüsi igalt poolt ja probleeme ei ole.

Valdur Noormägi - dioksiini uuringut Eestis tehtud laboritest ei aktsepteerita. Kõige suurem probleem ongi, et meil ei ole vastava akrediteeringuga laborit.

Toomas Kevvai – saan aru Mart Undresti küsimusest, et kui me nagnii võtame eri kohtadest proove, siis võiks ka dioksiini ära teha. Võime seda kaaluda, et siis Veterinaar- ja Toiduamet saaks hinnata, me teeme ju erinevaid dioksiini analüüse, kui tihedalt on neid vaja teha. Dioksiini analüüs ise on üsna kallis.

Üks küsimus mida me peame analüüsima, kui me selle projekti heaks kiidame: missugusest piirkonnast meil kala püütakse. Praegu projektis oli nimetatud KISI (kalanduse infosüsteem) järgi meie püügipiirkonnad. Teame, et me töötleme ja ekspordime üsna palju, võib olla tulevikus järjest rohkem, püügipiirkonnad võivad aastatega muutuda. Lähteülesande lõplikul vormistamisel peame täpsustama, missuguse piirkonna peaksime võtme: äkki peaksime liikuma natuke põhja poole rohkem või natuke lõunasse.

Heneli Lamp – soomlased kavandavad ka parasiitide uuringu läbiviimist, kuid tänaseks ei ole selge uuringu aeg, kestvus ega ulatus. Oleme sellekohase päringu teinud, tagasiside veel puudub.

Ain Järvalt - tuleks keskenduda sissetoodud partiide uurimisele, eelkõige kõige enam lõuna poolt tulevatele partiidele. Muidu tehes uuringu ära võivad sissetoodud partiid jäävad analüüsimate ning võib juhtuda, et analüüsimate jäävad kõige ohtlikumast piirkonnast tulnud kalapartiid.

Toomas Saat – ei ole mingit mõtet uurida kalu piirkondadest, kus ohtu reaalset ei ole, lõuna poolt püütud kala puhul on see oht reaalne. Kala sissetooja peab garanteerima, et inimtoiduks läheb värske kala.

Aleksei Lotman – seega Poolast sissetoodud kala peab olema külmutatud?

Toomas Saat – jah.

Tooma Kevvai - või peab olema analüüsitud enne, kui antakse sellele partiile luba seda värskena müüa.

Valdur Noormägi – põhieesmärk on tõestada, et meie peamises püügipiirkonnas parasiite ei ole.

Toomas Kevvai – põhimõtteliselt võime kalandusnõukogus selle projekti lugeda heakskiidetuks ja täpsustame nüüd vastavalt tänasele diskussioonile. Ühtlasi vaatame dioksiini küsimust, aga suhteliselt vähetõenäoline on dioksiini küsimuse siia lisamise vajalikkus.

Otsustati: Võtta esitatud ettekanne projekti „Kalaparasiitide uuring Läänemere kilus ja räimes“ kohta teadmiseks.

4. Muud küsimused – „Saasteained kalas – dioksiinid ja dioksiinilaadsed PCBd“ – ettekande esitas Külli Rae, Põllumajandusministeerium

Küsimused ja vastused:

Valdur Noormägi – Kalaliit on leidnud, et dioksiini uuringuid võiks uuesti vaja minna, see võiks olla regulaarne. Praegu kiluga meil suuri probleeme ei ole, aga on probleemid räimega. Kalaliit leiab, et kalade lahterdamine pikkuste järgi ei anna mingit pilti, tegelikult annavad ikkagi laboratoorsed uuringud: annavad hinnangu, kas kalas (kilus ja räimes) on dioksiini või ei ole. Sellepärast me ütlemegi, et kiiremas korras tuleks teostada uus kilu ja räime dioksiini uuring.

Kui me räägime üldse kalatoodete uuringutest, siis näiteks Venemaale on suletud praegu 3 ettevõtte eksport, põhiliselt on kilu ja räime tooted, kreveti ja lõhe-forelli tooted. Need suleti juba eelmisest aastast ja ei oska öelda, millal lahti tehakse, samas Venemaa on üks suuremaid turgusid. Sooviksime, et Põllumajandusministeerium, Veterinaar ja Toiduamet koostöös Välisministeeriumiga püüaksid seda probleemi lahendada, teeksid pöördumised vastavatele Venemaa ametkondadele, kus näitaksid ära ka Eesti ettevõtete sammud, mis need on teinud nn probleemi lahendamiseks, sh laboratoorsed uuringud, analüüsid ja nende tulemuse. Sisuliselt kinnitan, et probleeme ei ole.

Taoline olukord võib edasi minna, ka Kasahhi ja Valgevenes, kus on tolliliit nende riikide vahel ja kui praegu on suletud Venemaa turg, siis tähendaks see, et suletakse teised tolliriigid ka.

Samas aga teised riigid, kes püüavad samast piirkonnast, neil ei ole piiranguid.

Eesti toidu eksport kolmandatesse riikidesse on väga suur, aga rahvusvaheliselt akrediteeritud laborit Eestis ei ole.

Mati Sarevet – meie laev sattus sellesse nimekirja väidetavalt elavhõbeda sisaldusele, millele Venemaal on karmimad normid kui Euroopa Liidus kehtivad elavhõbeda normid. Probleemiks on see, et ettevõtted on nüüd analüüsi tulemuste põhjal pandud nimekirja, aga informatsioon labori analüüsi kohta jääb ettevõttele kattesamatuks. Ettevõttele saadetakse kiri, milles labori analüüsi tulemusi ei ole, samuti seda, kas on tegemist akrediteeritud labori tulemustega. Ainuke võimalus oleks, kui saaksime mingist teisest akrediteeritud laborist, umbes samal ajal püütud krevetist, analüüsid ja võrdleksime tulemusi ning tõestaksime, et need partiid on korras. Rasked metallid on tegelikult sellised asjad, nii nagu dioksiinid, kus kala püüdja ja kala käitlus ei avalda mingisugust mõju, tegemist on loodusliku fooniga.

Toomas Kevvai – selles mõttes on Eestis kindlasti rida akrediteeritud laboratoorseid meetodeid. Me ei saa rääkida akrediteeritud laboritest, me räägime, missugused meetodid on akrediteeritud ühes või teise laboratooriumis.

Usun, et elavhõbeda määramiseks on Eestis mitmeid laboreid, mis on võimelised akrediteeritult analüüse tegema.

Vaja oleks probleemist konkreetselt teada, et laborid saaksid valmis olla sektoriga koostöök niipea, kui tekib üks või teine küsimus. Ei tasu jääda laborite avaldatud hinnanimekirja peale. Teinekord tõesti võivad tekkida sellised meetodid, mida seni ei ole olnud vajadust kuskile hinnakirja ega nimekirja panna, aga mida oleks Eestis võimalik analüüsida küll.

Mingit üksikut metalli, raskemetalli või muud sellist, toidus määrata ei ole mingi väga suur probleem, küsimus on tuvastamises või üldsisaldavuse määramises. Need on suhteliselt elementaarsed analüüsid. Kui räägime bioloogilisest saasteainest, siis võib tekkida rohkem probleeme, seal on meetodika keerulisem.

Mati Sarevet – tegelikult kaugpüüdajad ei ole täna seotud Eesti laboritega, oleme pigem seotud selle kohaga, kus me lossime oma toodangut, ehk kui me oleme Kanadas, võtame Kanada laboreid. Seal on olemas vastavad laborid, kelle teenust me kasutame. Kui oleme Islandil, siis me lossime Islandil ja siis me kasutame Islandi laboreid ja kui oleme Norras, siis Norra laboreid.

Probleem on selles, et näiteks labor annab vastuse, näiteks on selles laboris piirmääraks näiteks 0,2 mmg elavhõbedat, siis labor annabki vastuse: et tulemus on alla 0,2 mmg, aga Venemaale on vaja täpsus 0,1 mmg.

Toomas Kevvai – tuleks laborile seda analüüsi täpsust tellimisel öelda.

Mati Sarevet – see ei ole nii lihtne, see labor peaks muutma sellisel juhul oma mingit meetodilist plaani.

Valdur Noormägi - probleem on ka selles, et näiteks Eesti laboris tehakse kõik uuringud ära, saadetakse Venemaale ning sealt öeldakse, et teie labor ei ole rahvusvaheliselt akrediteeritud ja meie andmeid ei usaldata.

Toomas Kevvai – seda peaks rääkima konkreetselt igal analüüsil eraldi. Taas rõhutaks, et laboreid ei akrediteerita otseselt, akrediteeritakse meetodeid.

Aleksei Lotman – kas PCB-sid tehakse Eesti siseselt.

Küllli Rae – dioksiinilaadseid PCB-sid on võimalik määrata, kas nüüd kõiki numbreid, ei tea, aga neid mida meil on piirnormi jaoks tarvis, neid küll.

Aga dioksiine kui selliseid Eestis ei ole võimalik määrata ja Eesti Veterinaar ja Toiduameti poolt tellitav proovide arv on ligikaudu 10 – proovide arve on niivõrd väike, et ei ole laborit, kes tunneks huvi. Üks analüüs maksab kuskil 1000 eurot.

Aleksei Lotman – sellegi poolest toetaksin kalurite arvamust, et oleks vaja täiendavalt teha uuringuid nii kalurite mure pärast, kui turustajate pärast ja tarbijana ise, et saaksin olla kindlam. Ja ka selle tõttu, et NordStream`trass sai maha pandud ja seal kuigi palju põhjaseteid liikus. Oleks vaja teada värskemaid andmeid.

Küllli Rae – sellist uuringut oleks võimalik teha, rahastada võiks edaspidi näiteks kalandusfondist.

Valdur Noormägi – viimane uuring tehti 2010. aastal ning kahjuks kala eksportimisel, teistesse riikidesse ja kolmandatesse riikidesse, on ta juba lihtsalt informatiivse iseloomuga. Selleks, et ennetavaid probleeme, oleks hea, kui viimane uuring oleks 2012. aastal.

Me ei peaks uuringut tegema igal aastal, täiesti piisaks sellest, kui 2012-2013 oleks üks uuring, me saaksime trendi kätte: kas on läinud paremaks või halvemaks. Kui on läinud halvemaks, see on ohu märk ja siis tuleks teha tihedamini. Vaja oleks teada, et Läänemere seisukord on läinud paremaks ja sellest täiesti piisaks meile, kindlustaksime enda tagalat

Küllli Rae – siiani uuringut rahastati Veterinaar- ja Toiduameti järelevalve rahadest, kui muuta rahastamise allikat, oleks parem.

Toomas Kevvai – 2010. aasta uuring ei ole väga vana, aga kindlasti võib uuendada. Kui see on sektori jaoks oluline, siis tuleb see ära teha.

Ettekandes oli huvitav koht: piima ja lihaga meil probleeme ei ole, küll nagu oleks Kesk-Euroopas sellega probleeme. Teame, et teatud kaubandusketid müüvad üldse valdavalt Kesk-Euroopa piima ja liha. Kas me selle kohta ka mingeid riskihinnanguid saame anda?

Külli Rae – meil on toidugruppe, mille kohta kehtib piirnorm, mitte ainult kala vaid ka liha, piim ja munad – need on piirnormiga ja on samuti seire all.

Toomas Kevvai – kas Euroopas on mõned piirkonnad, kus on piimas ja lihas probleeme?

Külli Rae – probleeme on olnud Belgias munades, aga see oli pigem viidaga söödale.

Toomas Kevvai – kokkuvõtlikult: tekkis üldine arusaam, et oleks vaja oma toodangu jaoks sellist uuringut, os tagaks, et eksportturgudel ei saaks mingil hetkel panna Eesti eksporti kinni.

Otsustati: Võtta esitatud ettekanne „Saasteained kalas – dioksiinid ja dioksiinilaadsed PCBd“ teadmiseks.

5. Muud küsimused

Küsimused ja vastused:

Toomas Kevvai – Mart Undrest'i küsimus puudutas lõhe kvooti ehk siis kilu-räime kvoodi vahetamist.

Madis Reinup – soomlased on ka meile teinud ettepaneku kaaluda lõhe kvoodi vahetust kilu-räime vastu, suhtega 1:10. Kogused on väikesed, kuid ettepanek on tehtud ja võimalused meil on. Arvestades, mis see potentsiaalne kogus on, siis me ei ole täna detailidesse läinud. Me räägime potentsiaalselt mõnesajast tonnist, kuid täpsustame veel.

Mart Undrest – isegi paarsada tonni oleks hea. Peaksime vaatama, mis moodi seda administratiivselt jagada.

Madis Reinup – lisaks on see risk, et meil kalanduspiirkonnad järjest aktiivsemalt tegelevad turismi ja otseturustamisega, et ei juhtuks nii: lõhe kvoot saab täis ja peame sulgema lõhe püügi.

Toomas Kevvai – Soome on võtnud kohustuseks mitte eksportida oma kilu-räime, või vähemalt seda kõrge dioksiini sisaldusega kilu-räime, see tähendab, et seda ei tohi Soome territooriumilt välja viia turustamiseks.

Mart Undrest – Soomes tuleb kõik lossitud kala sorteerida, mis tähendab, et +17 cm kala, mis on riskigrupp, seda ei võigi välja viia, see jääb siseturule, seda peab turustama Soomes. Sellega on nad mingil määral riski maha võtnud. Seega alla 17 cm kala võib Eestisse tuua ja üle 17 cm peavad jääma Soome.

Otsustati: Võtta informatsioon teadmiseks.

(allkirjastatud digitaalselt)

Helir-Valdor Seeder

Komisjoni esimees

(allkirjastatud digitaalselt)

Lydia Puhm

Protokollija